

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1ObdoZ/3/2024
Identifikačné číslo spisu:	1514224700
Dátum vydania rozhodnutia:	30.04.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Miroslava Janečková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1514224700.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a členiek senátu JUDr. Jany Hullovej a JUDr. Eriky Čanádyovej, v spore žalobcu C. G., narodeného XX. O. XXXX, R., zastúpeného spoločnosťou Malata, Pružinský, Hegeduš & Partners, s.r.o., Bratislava, Mlynské Nivy 10, IČO: 47 239 921, proti žalovanému F. R., narodenému XX. C. XXXX, B., zastúpenému advokátkou JUDr. Soňou Markovičovou Kissovou, Bratislava, Nám. SNP 13, o zaplatenie 137 800,- eura s príslušenstvom a odmeny zo zmenky, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Mestského súdu Bratislava III č. k. B5-3CbZm/1153/2015-301 z 24. novembra 2023, takto

rozhodol:

- I. Konanie o dovolaní žalovaného z a s t a v u j e .
- II. Žalobcovi n e p r i z n á v a náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Mestský súd Bratislava III (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením č. k. B5-3CbZm/1153/2015-301 z 24. novembra 2013 zamietol sťažnosť žalovaného zo 4. apríla 2023 proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava V z 27. februára 2023, č. k. 3CbZm/1153/2015-281 (od 1. júna 2023 prešiel výkon súdnictva v prejednávanej veci z Okresného súdu Bratislava V na Mestský súd Bratislava III), ktorým rozhodnutím Okresný súd Bratislava V priznal žalovanému oslobodenie od súdneho poplatku za dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 3. decembra 2020, č. k. 4CoZm/19/2019-180 (v rozhodnutí uvedené nesprávne číslo konania 49CoZm/19/2019-180 - poznámka Najvyššieho súdu Slovenskej republiky), v rozsahu 50 %.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že žalovaný podal dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 4CoZm/19/2019-180 z 3. decembra 2020, čím mu vznikla povinnosť zaplatiť súdny poplatok za dovolanie v sume 16 521,- eura. Žalovaný následne podal návrh na priznanie oslobodenia od súdneho poplatku, prílohou ktorého bol exekučný príkaz na zriadenie exekučného záložného práva na nehnuteľnosť a vyplnené tlačivo osvedčujúce pomery žalovaného. Okresný súd Bratislava V o žiadosti žalovaného rozhodol uznesením z 27. februára 2023, č. k. 3CbZm/1153/2015-281 tak, že žalovanému priznal oslobodenie od súdneho poplatku za dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave v rozsahu 50 %. Proti uvedenému uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom podal žalovaný

sťažnosť, ktorú Mestský súd Bratislava III (na ktorý prešiel od 1. júna 2023 výkon súdnictva v predmetnej veci z Okresného súdu Bratislava V) zamietol z dôvodu, že pomery žalovaného ako boli v súlade § 254 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) vyhodnotené v uznesení Okresného súdu Bratislava V z 27. februára 2023, č. k. 3CbZm/1153/2015-281, na základe podkladov žalovaného, neodôvodňujú jeho oslobodenie od súdneho poplatku v celom rozsahu. Súd prvej inštancie konštatoval, že nezaplatenie súdneho poplatku z dôvodu tvrdeného žalovaným, že jeho finančná situácia, zhoršená v dôsledku „koronakrízy“, zvýšených cien pohonných hmôt a celosvetovej ekonomickej krízy, mu neumožňuje uhradiť súdny poplatok za dovolanie, nemôže byť na ťarchu štátu. Podnikateľské neúspechy žalovaného nemá znášať štát. Mestský súd Bratislava III nezistil na strane žalovaného prekážku, ktorá by mu objektívne znemožňovala vykonávať zárobkovú činnosť a splniť vzniknutú poplatkovú povinnosť. Vzhľadom na výšku súdneho poplatku po priznaní oslobodenia od poplatku v rozsahu 50 %, povahu spoplatneného úkonu a predmet sporu, žalovaný je podľa Mestského súdu Bratislava III objektívne schopný poplatok v sume 8 198,- eura zaplatiť s tým, že sa nejedná o zásah do práva žalovaného na spravodlivý súdny proces. Uloženie danej poplatkovej povinnosti v predmetnej veci nepredstavuje reálnu ani objektívnu prekážku prístupu k súdu. Žalovaný ani so sťažnosťou proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava V z 27. februára 2023, č. k. 3CbZm/1153/2015-281, nepreukázal, že by jeho súčasné pomery odôvodňovali priznanie oslobodenia od súdneho poplatku v celom rozsahu. V uvedenom smere Mestský súd Bratislava III poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 30. augusta 2010, sp. zn. 8Sžo/391/2009, v ktorom najvyšší súd vyslovil záver, že žiadateľ o priznanie oslobodenia od súdneho poplatku nesie dôkazné bremeno a je povinný preukázať všetky okolnosti dôležité pre rozhodnutie o priznaní oslobodenia od súdnych poplatkov. Po dôkladnom vyhodnotení majetkových a zárobkových pomerov žalovaného, ktorý je jediným konateľom obchodnej spoločnosti GO2 Slovakia, s.r.o., vykonávajúcej podnikateľskú činnosť aj v súčasnosti, Mestský súd Bratislava III nevidel dôvod na priznanie väčšieho rozsahu oslobodenia od súdneho poplatku za dovolanie ako 50 %. Uznesenie Okresného súdu Bratislava V z 27. februára 2023, č. k. 3CbZm/1153/2015-281, vydané vyšším súdnym úradníkom, je preto správne a Mestský súd Bratislava III sťažnosť žalovaného ako nedôvodnú zamietol.

3. Proti uzneseniu Mestského súdu Bratislava III z 24. novembra 2023, č. k. B5-3CbZm/1153/2015-301, o zamietnutí sťažnosti žalovaného proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava V o priznaní oslobodenia od súdneho poplatku za dovolanie v rozsahu 50 %, podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie s tým, že uznesenie Mestského súdu Bratislava III žiadal zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Prípustnosť aj dôvodnosť dovolania odôvodnil s poukazom na ust. § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého Krajský súd v Bratislave ako odvolací súd (nesprávnosť v texte dovolania, keďže o návrhu o oslobodenie od súdneho poplatku rozhodoval len Okresný súd Bratislava V a neskôr Mestský súd Bratislava III, na ktorý prešiel výkon súdnictva od 1. júna 2023 - poznámka Najvyššieho súdu Slovenskej republiky) nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolateľ namietol aj nesprávne právne posúdenie veci na podklade zadovážených dôkazov súdom prvej inštancie, resp. v dôsledku ich nesprávnej interpretácii, pričom rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP). Uviedol, že súdny poplatok vo výške 4 147,75 eura, ktorý je žalovaný povinný zaplatiť, predstavuje značne citeľný zásah do jeho majetkovej a sociálnej situácie, ktorý je objektívne spôsobilý vyvolať stav hmotnej núdze a ohroziť schopnosť žalovaného zabezpečiť jeho základné životné potreby. Žalovaný považuje za vec hodnú osobitného zreteľa skutočnosť, že má sťaženú možnosť zárobku aj v dôsledku celodennej starostlivosti o chorú matku. V danej súvislosti poukázal na rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny z 24. marca 2023, ktorým bol žalovaný ustanovený za opatrovníka svojej matky, uznanej za osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, vyžadujúcu si nepretržitú 24 hodinovú starostlivosť. Žalovaný doplnil, že príspevok na opatrovanie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím je v súčasnosti jeho jediným príjmom. Posudzujúc celkové majetkové pomery žalovaného, berúc do úvahy jeho schopnosti uhradiť súdny poplatok za dovolanie, s prihliadnutím na výšku súdneho poplatku a mesačných príjmov a výdavkov žalovaného, žalovaný sa domnieva, že Mestský súd Bratislava III nevyhodnotil jeho pomery správne, pretože jeho finančná situácia mu objektívne umožňuje zaplatiť súdny poplatok za dovolanie maximálne

do výšky 500,- eura, pričom vyšší poplatok by mal negatívny dopad na uspokojenie jeho základných životných potrieb.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) najskôr skúma, či sú splnené podmienky, za ktorých môže vo veci konať (§ 161 CSP v spojení s § 438 ods. 1 CSP).

5. Podľa § 161 ods. 1 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“). Podľa odseku 2, ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

6. Podľa § 419 ods. 1 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

7. Podľa § 40 CSP veta pred bodkočiarkou, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky zdôrazňuje, že v zmysle ustanovenia § 419 Civilného sporového poriadku môže strana sporu napadnúť dovolaním iba rozhodnutia odvolacieho súdu. Rozhodnutím odvolacieho súdu sa rozumie rozhodnutie vydané krajským súdom alebo Najvyšším súdom Slovenskej republiky, ak rozhoduje o odvolaní proti rozhodnutiu krajského súdu. Dovolaním preto nemožno napadnúť žiadne iné súdne rozhodnutie.

9. Jednou z podmienok (každého) civilného sporového konania je funkčná príslušnosť súdu. Funkčná príslušnosť súdu vymedzuje rozsah pôsobnosti medzi jednotlivými článkami sústavy všeobecných súdov tak, že určuje, ktorý článok má prejednať a rozhodnúť konkrétny rovnaký spor (konkrétnu rovnakú vec). Ide o určenie, ktorý súd má uskutočniť konanie o danom riadnom alebo mimoriadnom opravnom prostriedku. Funkčnú príslušnosť súdu upravujú ustanovenia § 34 a § 35 Civilného sporového poriadku tak, že o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu rozhoduje krajský súd (§ 34 ods. 1 a 2 CSP), o odvolaní proti rozhodnutiu krajského súdu rozhoduje najvyšší súd, ak tento zákon neustanovuje inak (§ 34 ods. 3 CSP) a o dovolaní rozhoduje najvyšší súd (§ 35 CSP). Proti uzneseniu súdu prvej inštancie vydanému súdnym úradníkom, ktoré treba doručiť, je prípustná sťažnosť (§ 239 ods. 1 CSP). O sťažnosti rozhodne súd prvej inštancie (§ 248 CSP).

10. V danom prípade je dovolaním napadnuté uznesenie, ktorým súd prvej inštancie zamietol sťažnosť podanú proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ktoré vydal vyšší súdny úradník. Sťažnosť je prostriedok procesnej obrany, ktorý má suspenzívny účinok - ak ju podá včas ten, kto je na to oprávnený - sťažnosťou napadnuté uznesenie nenadobúda právoplatnosť (§ 247 CSP). Sťažnosť ale nemá devolutívny účinok - to znamená, že o sťažnosti rozhoduje opäť súd prvej inštancie (§ 248 CSP). Rozhodnutie o sťažnosti strany sporu proti uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom nie je teda rozhodnutím odvolacieho súdu. Rozhodnutím odvolacieho súdu je výlučne rozhodnutie vydané v konaní o odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie.

11. Dovolanie môže byť podané len proti rozhodnutiu odvolacieho súdu (Civilný sporový poriadok ani neupravuje funkčnú príslušnosť na prejednanie dovolaní smerujúcich proti rozhodnutiu iného ako odvolacieho súdu). So zreteľom na skutočnosť, že dovolanie žalovaný smeruje proti rozhodnutiu Mestského súdu Bratislava III, nie je daná funkčná príslušnosť najvyššieho súdu o ňom rozhodovať a je potrebné konanie o tomto opravnom prostriedku v zmysle citovaného ust. § 161 ods. 2 v spojení s § 438 ods. 1 CSP zastaviť pre neodstrániteľný nedostatok podmienok konania. Rešpektovanie citovanej platnej procesnoprávnej úpravy je postupom, ktorý je založený na čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, t. j. že štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (porovnaj tiež uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 20. októbra 2010, č. k. IV. ÚS 389/2010 -14).

12. Vzhľadom na to, že funkčná príslušnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na prejednanie dovolania žalovaného nie je daná, najvyšší súd konanie o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Mestského súdu Bratislava III z 24. novembra 2023, č. k. B5-3CbZm/1153/2015-301, zastavil (§ 161 ods. 2 v spojení s § 438 ods. 1 CSP) bez toho, aby preskúmaval vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia.

13. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že žalobcovi ich náhradu nepriznal, pretože aj keď výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu zaviniť žalovaný (§ 256 ods. 1 CSP), žalobcovi podľa obsahu spisu preukázateľne žiadne trovy v dovolacom konaní nevznikli (R 72/2018).

14. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.